

The Role and Importance of Fine Arts Education in Public Education Centers within the Scope of Adult Education in Turkey

Enver Yolcu*

Canakkale Onsekiz Mart University

Abstract

Adult education is considered as a part of non-formal education in Turkey, and its aims, scope and practices have been bound by legislation and regulation. Public Education Centers (HEM) that offer general and private classes on several issues and education institutions for various professions provide adult education and non-formal education. Adult education and non-formal education offers education opportunities to people who never had a chance to be a part of the public education system or who started but later dropped out of school. Most of the non-formal education activities are carried out by the Ministry of National Education at HEMs. HEMs were initiated in 1953 and begun spreading in 1956 with the aims of solving the literacy problem which was common back then, spreading the Turkish national culture, and adopting republican ideals and Atatürk's principles as a part of popular campaigns promoted by the young Turkish Republic. The total number of HEMs in Turkey reached 969 today, where modular education model is applied through "Professional and Technical" and "General" education programs. In this scope, there are modular education programs for fine arts education in the "Graphics and Photography" and "Art and Design" fields. This research tries to collect data by accessing literature on the types, goals and education conditions of fine arts education in HEMs that are a part of the mass education in Turkey.

Keywords: Art, Fine Arts, Mass Education, Adult Education, Public Education

Türkiye’de Yetişkin Eğitimi Kapsamındaki Halk Eğitim Merkezlerinde Görsel Sanatlar Eğitiminin Yeri ve Önemi

Özet

Türkiye’de yetişkin eğitimi, yaygın eğitim kapsamı içinde değerlendirilen bir eğitim olup yasa ve yönetmeliklerle amaçları, kapsamı ve uygulamaları düzenlenmiştir. Yetişkinlere yönelik eğitim ve yaygın eğitim, genel ve özel konulu kurslar sunan Halk Eğitim Merkezleri (HEM) ile devletin değişik meslek eğitimi kurumlarını kapsamaktadır. Yetişkin eğitimi ve yaygın eğitimle devletin eğitim imkânlarından yararlanamamış ya da herhangi bir diploma almadan okulu terk eden kesime, eğitim imkânları sunulmaktadır. Halk eğitim merkezleri, 1953’te açılmaya, 1956’da yaygınlaşmaya başlanmıştır. Sayısı günümüzde 969’a ulaşan Halk Eğitim Merkezlerinde “Mesleki ve Teknik” ile “Genel” türünde eğitim programlarıyla modüler eğitim modeli uygulanmaktadır. Bu kapsamda, görsel sanatlar eğitimine ilişkin “Grafik ve Fotoğraf” ile “Sanat ve Tasarım” alanlarında modüler eğitim programları yer almaktadır. Bu araştırmada, Türkiye’de yetişkin eğitimi kapsamında yer alan Halk Eğitim Merkezlerindeki görsel sanatlar eğitimine ilişkin eğitimin türleri, amaçları ve eğitim durumlarına ilişkin literatüre ulaşılarak veri toplanmaya çalışılmıştır. Bu araştırma, tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Araştırmanın verileri, nitel araştırma veri toplama tekniklerinden biri olan doküman analizi tekniği kullanılarak elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Görsel Sanatlar, Yaygın Eğitim, Yetişkin Eğitimi, Halk Eğitimi

***Enver Yolcu** is an assistant professor at the department of Fine Arts Education in Canakkale Onsekiz Mart University, Turkey.

Giriş

Uluslararası düzeyde eğitimle ilgili öne çıkan kavramlar; örgün (formal) eğitim, yaygın (informal) eğitim ve örgün olmayan (non-formal) eğitim kavramlarıdır. Bu üçlü sınıflandırma, sıkça yetişkin eğitimi kavramını çağrıştırmaktadır. Coombs (1989)'a göre 'Örgün eğitim', özelleşmiş programlar sunan teknik ve mesleki öğretimle birlikte, hem özel ve hem de halk okullarının tüm seviyelerini kapsayan eğitim kurumlarıdır. 'Yaygın eğitim', genellikle plansız, yaşantı-temelli eğitimidir. 'Örgün olmayan eğitim' ise, yerleşik örgün sistemin dışındaki herhangi bir organize eğitimidir. Colley, Hodgkinson ve Malcolm'a (Akt: Oktay, 2003: 3) göre ise, bu kavramlarda sık sık önemli oranda hem örtüşme hem de uyumsuzluk gözlenmektedir. Yazarlar sınıflandırmada karşılaştıkları üç probleme dikkat çekmektedirler. Birincisi, metinlerin birçoğunda formal olmayan (informal) öğrenmenin doğrudan "formal olmayan öğrenme" şeklinde tanımlanmasıdır. İkincisi, konuya ilişkin listelerin birçoğunun, bir formun bazen etik, bazen yarattığı etki açısından diğerinden daha üstün olduğuna ilişkin varsayımlar içermesidir. Sonuncusu, yaygın eğitime ve formal olmayan eğitime ilişkin örtüşen literatürün varlığıdır. Bütün bunlar üç değişik öğrenme veya eğitim şekli arasında net bir ayırım yapılmasını zorlaştırmaktadır.

Eğitimde "sürekli eğitim/hayat boyu eğitim" kavramının temel alınmasıyla birlikte, eğitim terimleri içerisinde örgün eğitim kavramının yanında "yaygın eğitim" ve "yetişkin eğitimi" kavramları da yerleşmiştir. Çetin'e (1999) göre, bilim ve teknolojiye gelişmelerin neden olduğu toplumsal değişimlere ayak uydurmada örgün eğitim tek başına yararlı olmamaktadır. Bundan dolayı, bugün gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülkede yetişkin eğitimi alternatif bir yaklaşım olarak görülmektedir. Bu nedenle yetişkin eğitiminin, eğitim sistemi içindeki önemi artmıştır.

Gelişmelere uyum sağlanması gerektiğinden, özellikle aktif nüfusu oluşturanlar başta olmak üzere geniş kitleler sürekli öğrenme ihtiyacıyla karşı karşıya kalmaktadır. Yaşam boyu eğitim ve yaşam boyu öğrenme, sürekli eğitim ihtiyacından kaynaklanan eğitimsel bir olgudur (Lengrand 1989, Celep 2003, Güneş 1996, Cassin 2002, Freref 2004, Commission Européenne 2008; Akt.: Budak, 2009). Yaşam boyu öğrenme gerekliliği, herhangi bir okuldan mezun olmak ya da olmamak koşuluna bağlı olmaksızın günümüzde her yaşta yetişkinlerin eğitimini zorunlu hale getirmiştir. Başka bir deyişle, yaşam boyu öğrenmenin uygulamadaki karşılığı, yetişkinlerin eğitilmesine yönelik sistemlerin geliştirilmesi olmuştur.

Yetişkin eğitimi kavramının ortaya çıkması ve üzerine bilimsel çalışmaların yapılması oldukça yenidir. Daha çok dinsel amaçlı etkinliklerle ortaya çıkan yetişkin eğitimi kavramı, 1950'li yıllara kadar, mesleki ve temel eğitim eksikliklerini gidermek amacı ile yetişkinlere sunulan bir sosyal hizmet olarak algılanmıştır. Günümüzde ise insanların daha bilinçli ve özgürce hareket edip, kararlar verebilmeleri doğrultusunda yetişkin eğitimi önemli işlevler üstlenmiştir (Yayla, 2009).

Eğer biyolojik olarak tanımlanırsa, çoğu kültürler erinlik dönemini, yetişkinliğe giriş olarak değerlendirir. Bazı tanımlarda bu kavram, psikolojik olgunlaşma ya da sosyal rollerle ilişkilendirilmektedir (Ültanır ve Ültanır, 2005). Yetişkin olmakla yaş faktörü çok ilişkilendirilmiş olmakla birlikte, yetişkinliğin başladığını ifade edebileceğimiz tek bir yaştan

söz etmenin mümkün olmadığı ileri sürülmektedir (Rogers, 1986). Bunun nedeni, yetişkinliğe yüklenen anlamların toplumdan topluma farklılık göstermesidir (Deveci, 2011).

Yetişkin kelimesinin batı dillerindeki karşılığına baktığımızda “adolesence” (büyümek) fiilinin geçmiş zaman kipinden türemiş olduğunu ve temel olarak “büyümüş” kişi anlamına geldiğini görmekteyiz (Onur, 1991).

Celep (1995) yetişkin bireyi; “*zihinsel, bedensel gereksinimini tamamlamış ve psikolojik olgunluğa erişmiş, ekonomik bağımsızlığını kazanmış ve toplumda bir sorumluluk üstlenmiş birey*” olarak tanımlamaktadır. Duman (1999) yetişkin bireyin bağımsızlığa kavuşmuş olduğunun, kendisi ile ilgili kararlar alabildiğinin ve dolayısıyla özgür olabildiğinin altını çizmektedir.

Arifoğlu (2009) ise, yetişkini biyolojik, yasal, sosyolojik ve psikolojik olmak üzere dört farklı boyutla tanımlamaktadır:

Biyolojik olarak yetişkin; üreyebilme yetisine ve becerisine ulaşmış bireylerdir. Bu dönem ergenliğin ilk safhasına denk gelir.

Yasal olarak yetişkin; imza atabilen, başkasının iznine ve himayesine ihtiyaç duymadan yükümlülüklerini yerine getirebilen, ülkemizde yasal yetişkinlik yaşı olan 18’i bitirmiş kişilerdir.

Sosyolojik açıdan yetişkin; toplumda yetişkinlerin rollerini üstlenmiş ve tam zamanlı çalışma, oy kullanma gibi sosyal sorumluluklarını yerine getirebilen bireylerdir.

Psikolojik olarak yetişkin; Öz-beni gelişmiş, kendi yaşantısını kontrol edebilen ve yönlendiren, öz-güven, öz-saygı olgularını hayatının her kademesinde kullanan ve geliştiren bireylerdir.

Yetişkin eğitimini değişik düşünürler, değişik biçimlerde tanımlamaktadırlar. Kimi düşünürler, yetişkin eğitimini "halk eğitimi" olarak alıp, okul dışında kalan kişilere yapılan, yapılması gereken eğitim olarak tanımlarken, kimi düşünürler sosyo-psikolojik açıdan insan kişiliğinin gelişmesi, daha iyi bir dünyanın yaratılmasına yardım eden bir eğitim olarak da tanımlayabilmektedirler. Bu tanıma göre, yetişkin eğitimi, halkın eğitim gereksinimlerini karşılamalı, onların gereksinimleri olan bilgi ve becerileri vermeli, deneyimlerini geliştirmeli, onların ortak sorunlarının çözümüne yardım etmelidir (Yapıcı, 2003).

Türkiye’de yetişkin eğitimi, yaygın eğitim kapsamı içinde değerlendirilen bir eğitim olup yasa ve yönetmeliklerle amaçları, kapsamı ve uygulamalar düzenlenmiştir. Öncül (2000), yaygın eğitim için şu tanımı yapmaktadır:

Örgün eğitim ve okul dışı eğitimden ayrı herkesin her yerde vakit vakit ya da sürekli olarak gerçek yaşam içinde edinmiş olduğu bilgi, beceri ve tutumlar, kısacası elde ettiği öğrenmelerdir. İnsanın, kişisel ilgi ve gereksinimlerine göre okudukları, gördükleri, gezdikleri, deneyimleri ve yaşantıları ürünü olan eğitim. Bu anlamı ile örgün eğitimin karşıtı olan yaygın eğitim için belli bir kural ya da örgüt, öğretmen ve öğrenci etmeni, yazılma, sınav verme vb. gibi işlem ve kurallar söz konusu değildir. Bu tür eğitim her zaman, her yerde çok kez bilincinde olmadan herkesi etkileyen bir eğitimidir. Ziya Gökalp, E. Kriek vb. düşünürlerin örgün eğitimden de üstün buldukları yaygın eğitim, son zamanlarda örgün eğitime bir tepki olarak doğan ‘okulsuz eğitim’ görüşünde de ağır basmaktadır (ss. 1180-1181).

Türkiye’de yetişkinlere yönelik eğitim ve yaygın eğitim, genel ve özel konulu kurslar sunan Halk Eğitim Merkezleri ile devletin değişik meslek eğitimi kurumlarını ve özel dershaneleri kapsamaktadır. Yetişkin eğitimi ve yaygın eğitim yoluyla, devletin eğitim imkânlarından yararlanamamış ya da herhangi bir diploma almadan okulu terk eden kesime eğitim imkânları sunulmaktadır.

1973 tarihli ve 1739 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Temel Kanunu’na göre; *“Türk Millî Eğitim Sistemi, örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere, iki ana bölümden kurulur. Örgün eğitim, okul öncesi eğitimi, ilköğretim, orta öğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsar. Yaygın eğitim, örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsar”* (MEB, 2013).

Yaygın eğitimin amaçları, aynı yasada aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

Yaygın eğitimin özel amacı, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş yahut herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademedен çıkmış vatandaşlara, örgün eğitimin yanında veya dışında,

1. Okuma - yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim imkânları hazırlamak,
2. Çağımızın bilimsel, teknolojik, iktisadi, sosyal ve kültürel gelişmelerine uymalarını sağlayıcı eğitim imkânları hazırlamak,
3. Milli kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı, benimsetici nitelikte eğitim yapmak,
4. Toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ve örgütlenme anlayış ve alışkanlıkları kazandırmak,
5. İktisadi gücün artırılması için gerekli beslenme ve sağlıklı yaşama şekil ve usullerini benimsetmek,
6. Boş zamanları iyi bir şekilde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırmak,
7. Kısa süreli ve kademeli eğitim uygulayarak ekonomimizin gelişmesi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslekleri edinmelerini sağlayıcı imkânlar hazırlamak,
8. Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanların hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmaktır” (MEB, 2013).

Yaygın Eğitimde Kapsamında Yer Alan Eğitim Kurumları

Türkiye’de yaygın eğitim, genel ve mesleki-teknik olmak üzere iki bölümden meydana gelir. Bu bölümler birbirini destekleyici biçimde hazırlanır. Pratik kız sanat okulları, olgunlaşma enstitüleri, endüstri pratik sanat okulları, yetişkinler teknik eğitim merkezleri, halk eğitimi merkezleri ve çıraklık eğitim merkezleri yaygın eğitim kurumlarından bazılarıdır (Erdem, 2007).

Bugün itibariyle Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı olarak;

- a) Pratik Kız Sanat okulları

- b) Olgunlaşma Enstitüleri
- c) Halk Eğitim Merkezleri
- d) Mesleki Eğitim Merkezleri
- e) Yetişkinler Teknik Eğitim Merkezleri
- f) Özel Eğitim
- g) Özel Kurslar
- h) Özel Dershaneler
- i) Meslek Kursları gibi kurumlarda yaygın eğitim hizmetlerine yer verilmektedir.

2011-12 verilerine göre, yaygın eğitim kurumlarındaki öğrencilerin, eğitimden yararlanan toplam öğrencilere oranı yaklaşık olarak %24 civarındadır (TÜK, 2013). Yetişkinlere yönelik olan bu kurumlarda amaç, kapsam ve süreleri değişen programlar uygulanmaktadır. Bu programların sınırlı bir kısmı bireyleri istihdama hazırlayıcı mesleki yaygın eğitim niteliğindedir. Programların pek çoğu ise genç kız ve kadınlara ilgi ve ihtiyaç duyduğu konularda beceri kazandırmayı hedeflemektedir (Sezgin, 1999). 2010-2011 öğretim yılı itibariyle yaygın eğitim kurumları ve bu kurumlardaki kursiyerlerin sayıları aşağıda Tablo 1’de verilmiştir: verilmiştir.

Tablo-1: Yaygın Eğitim Kurumları ve Kursiyer Sayıları (2010-2011 Öğretim Yılı Sonu)

Kurum/Merkez türü	Kurum Sayısı	Kursiyer		
		Toplam	Erkek	Kadın
Yaygın Eğitim Toplamı (4)	13 738	8 524 527	4 144 631	4 379 896
Resmi	2 078	4 911 750	1 898 596	3 013 154
Özel	11 660	3 612 777	2 246 035	1 366 742
Mesleki Eğitim Merkezi (3)	310	287 430	233 597	53 833
Kız Teknik Genel Müdürlüğü Toplamı	351	31 634	1 244	30 390
Pratik Kız Sanat Okulu (Kız Teknik)	335	30 013	1 178	28 835
Olgunlaşma Enstitüsü	16	1 621	66	1 555
Erkek Teknik Genel Müdürlüğü (1)	12	509	-	509
Pratik Kız Sanat Okulu (Erkek Teknik) (1)	-	509	-	509
Yetişkinler Teknik Eğitim Merkezi (1)	12	-	-	-
Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü	969	4 502 273	1 603 096	2 899 177
Halk Eğitimi Merkezi	969	4 502 273	1 603 096	2 899 177
Özel Eğitim Genel Müdürlüğü	211	15 766	8 972	6 794
İş Eğitim Merkezi				
(Öğretilebilir Zihinsel Eng. (İş Eğt. Mrk.)	135	4 302	2 804	1 498
Otistik Çocuklar İş Eğitim Merkezi (1)	14	657	512	145
Bilim ve Sanat Merkezi (Üstün Yetenekliler)	62	10 807	5 656	5 151
Rehberlik Araştırma Merkezi (4)	216	301 989	181 440	120 549
Turizm Eğitim Merkezi (Tic. Turizm Gn. Md.)	9	1 190	952	238
Meslek Kursları (3308 sayılı yasaya göre) (1) (2)	-	72 948	50 735	22 213
Özel Öğretim Genel Müdürlüğü	11 660	3 612 777	2 246 035	1 366 742
Muhtelif Kurslar	2 150	293 221	156 160	137 061
Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursları	3 270	1 815 867	1 308 772	507 095
Özel Dershaneler	3 961	1 219 472	613 968	605 504
Özel Eğitim Okulu (Yaygın Eğitim)	112	23 638	14 279	9 359
Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi	1 605	241 746	142 731	99 015
Etüt Eğitim Merkezi	562	18 833	10 125	8 708

(1) Mesleki eğitim merkezleri bağımsız olarak gösterilmiştir.

(2) Kız Teknik Öğretmen Genel Müdürlüğü'ne bağlı Mesleki Teknik Eğitim Merkezi kurum sayıları örgün eğitim kurumları içerisinde gösterilmiştir.

(3) Bağlı buldukları meslek lisesinde gösterilmiştir.

(4) Yaygın eğitim kurumlarınca açılan kurum sayısı Mesleki ve Teknik Okullar içinde gösterilmiştir.

Kaynak: Yaygın Eğitim İstatistikleri 2005-2011. <http://www.tuik.gov.tr>

2010-2011 öğretim yılı verilerini içeren Tablo-1 incelendiğinde, yaygın eğitim kurumlarının çok önemli kısmını özel eğitim kurumlarının oluşturduğu görülmektedir. 11.660 kurum ile yaygın eğitim kapsamı içinde özel eğitim kurumlarının oranı %85, resmi yaygın eğitim kurumlarının ise %15'tir. 12 farklı türde eğitim veren resmi yaygın eğitim kurumları içinde halk eğitim merkezleri, %47 ile en yüksek oranda yer almaktadır.

Ayrıca, yaygın eğitim kapsamı içinde Türkiye Cumhuriyeti Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde yer alan Gençlik Merkezleri gibi resmi kurumlar da bulunmaktadır. Gençlik merkezleri, amaçları ve etkinlik çeşitleri bakımından gençlerin yetiştirilmesinde önemli katkıları olan kurumlardır. Gençlerin çok yönlü yetiştirilmesi temel amacında olan bu kurumlarda, uygulamalı güzel sanatlar, spor etkinlikleri, izcilik, koleksiyonculuk, kütüphanecilik, doğayı ve tarihi eserleri koruma ile gösteri ve kutlama etkinliklerine yer verilmektedir (Kul, 2011).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Türkiye'deki yaygın eğitim kurumları içerisinde oldukça önemli bir yere sahip olan Halk Eğitim Merkezlerindeki görsel sanatlar eğitimine ilişkin programların türleri, amaçları ve öğretme-öğrenme süreçlerinin analiz edilmesidir.

Yöntem

Araştırmanın verilerinin toplanmasında nitel araştırma veri toplama tekniklerinden biri olan doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Nitel araştırma, insan zihnindeki kavramların tüm sosyal bağlantılarını, olabildiğince en az ve en genel kategorilerde toplama çalışmasıdır. Nitel araştırma tekniklerinden biri olarak kullanılan doküman analizi tekniğinde, kategori oluşturma süreci izlenir (Türkdoğan, 2000). Bu yöntemde araştırmacı, verileri kodlayarak tablolar geliştirir ve sayılara dönüştürebilir (Balci, 2001).

Araştırmanın evreni Türkiye'dir. Türkiye'de, 21.05.2010 tarih ve 27587 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Yönetmeliği, Haziran 20011 tarihli ve 2645 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan Halk Eğitim Faaliyetlerinin Uygulanmasına Dair Yönerge ve Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan modüler yaygın eğitim programları, çalışma alanı olarak ele alınmıştır.

Araştırmanın verilerinin çözümlenmesinde yüzde ve frekans analizlerinden yararlanılmıştır.

Bulgular ve Yorum

1.1. Yaygın Eğitimde Halk Eğitim Merkezlerinin Yeri

Dünyada; yetişkin eğitimi merkezi, halk okulu, halk koleji, toplum okulu, çok işlevli toplum merkezi, işçi üniversitesi adıyla faaliyet gösteren örgün eğitim dışındaki kurumlar, Türkiye'de halk eğitimi merkezi adıyla hizmet sunmaktadır. Bu kurumlar Millî Eğitim Bakanlığına bağlı tam resmî kurumlardır.

Milli Eğitim Bakanlığı'na yürütülen yaygın eğitim faaliyetlerinin büyük bir bölümü "Halk Eğitimi Merkezleri"nce gerçekleştirilir. Buldukları bölgenin eğitim, öğretim, üretim, rehberlik, danışma, kültür ve sanat merkezi olan Halk Eğitim Merkezleri, 1920'lerde Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurulmasıyla ülkede başlatılan okuma yazma sorununu çözümlenme, milli kültürü yaygınlaştırma, cumhuriyet ülküsünü ve Atatürk ilkelerini benimsetme çalışmalarının bir uzantısı olarak ve halk evlerinin boşluğun kapatmak üzere 1956 yılında açılmaya başlanmıştır (MEB, 2010). Bu merkezlerde, her yaş ve eğitim düzeyindeki bireylere yönelik okuma-yazma kursları, meslek kursları, sosyal ve kültürel kurslar düzenlenmektedir (Erdem, 2007).

29 Ekim 1923'te Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurulmasından sonra, her alanda devrim niteliğinde atılımlar gerçekleştirilmiştir. Bunların içerisinde eğitim, özel bir yer tutmaktadır. Atatürk'ün direktifleriyle Türkiye'ye yabancı eğitimciler davet edilmiştir. Bu eğitimciler içerisinde John Dewey önemli bir isimdir. Onun yayınladığı rapor, 1926 yılında uygulamaya koyulmuş; böylece örgün eğitimde olduğu kadar yaygın eğitimde (yetişkin eğitiminde) de çeşitli adımlar atılmıştır. Bunlardan; *Halkevleri* ve daha da kabarık sayıdaki *Halkodaları* ve nihayet *Halk Eğitim Merkezleri*, diğer alanlarla birlikte sanat eğitimini geniş kitlelere götürmeyi amaçlıyordu. *Halkevleri*, güzel sanatlar yoluyla vatandaşları çalışmaya yöneltmek, yurdu güzelleştirmek, güzel sanatları sevdirmek ve yaymak için kurulmuştu. O yıllarda, sanatçıların eserlerini sergileyebileceği sanat galerilerinin bulunmaması sorununa çözüm getiren *Halkevlerinin*, sanatın desteklenmesi ve geliştirilebilmesi yolunda önemli görevler üstlenmiştir. 1950'de siyasi mülahazalarla kapatılana kadar altmış üç ilde 477 *Halkevi* ve 4332 *Halkodası* vardı (Yolcu, 2009). Bugünkü halk eğitim merkezlerinin kökleri, işte bu halkevleri ve halkodalarına dayanmaktadır.

Halk eğitim merkezleri, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurulmasıyla ülkede başlatılan okuma yazma sorununu çözümlenme, milli kültürü yaygınlaştırma, Cumhuriyet ülküsünü ve Atatürk ilkelerini benimsetme çalışmalarının bir uzantısı olarak ve halk evlerinin boşluğunu kapatmak üzere 1953'te açılmaya, 1956'da yaygınlaşmaya başlanmıştır. Sayısı günümüzde 969'a ulaşan ve kendisine bağlı eğitim odası, geçici veya sabit kurs merkezleri ve kurs yerleri ile yaklaşık 40.000 yerleşim birimine yaygın eğitim hizmeti taşıyan imkâna ve güce sahip bulunmaktadır (Yıldırım, 2013).

Yıldırım (2013), eski halkevi binalarından halk eğitimi merkezine dönüştürülen İstanbul-Kadıköy, İstanbul-Eminönü, Kocaeli-İzmit, Erzurum ve Edirne halk eğitimi merkezlerinin fiziksel yapıları hakkında şu açıklamayı yapmaktadır:

Bu merkezlerde çok amaçlı salon, kolayca yer değiştirebilen sandalye ve kürsülerden donanmış sınıflar, seminer odaları, atölyeler, resim ve hobi odaları, spor salonu, bürolar, öğretmenler odası, çocuk odası, dinlenme odası, kütüphane, mutfak, sergi salonu, bilişim sınıfları, laboratuvar, depoların bulunduğu, Batılı ülkelerdeki ideal "çok işlevli toplum merkezleri" ile aynı özellik ve nitelikleri taşıdıkları görülmektedir.

Bu açıklamalardan, kuruluş aşamasında halk eğitimi merkezlerine gereken önemin verildiği ve bu doğrultu nitelikli mekânlara dönüştürüldükleri anlaşılmaktadır. Eğitimin niteliğinin fiziksel ortamla ilişkisi düşünüldüğünde, halk eğitim merkezlerinin

yapılandırılmasındaki bu tutum, yaygın eğitime verilen önemin de bir ifadesi olarak görülmesi gerekir.

1.2. Halk Eğitim Merkezlerinin Amaçları

Ülkemizde Halk Eğitimi Merkezlerinin amaçları MEB yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği'nde açıklanmıştır. Bu amaçlar özetle;

1. Bireylere okuma-yazma öğretmek ve yaşam boyu eğitimlerini sağlamak,
2. Toplum üyelerinin Atatürk devrimlerine bağlı bilimsel, özgür, demokratik düşünme güçlerini geliştirici çalışmalar yapmak,
3. Toplum kalkınmasını sağlamak için, kamusal, özel ve yerel kaynakları harekete geçirerek, kalkınma projelerine bireylerin katılımını sağlamak,
4. Ulusal kültür değerlerini korumak, evrensel kültüre açık olarak geliştirmek ve yaygınlaştırmak,
5. Yerel özellikler ve gereksinimlere göre eğitim-üretim-istihdam, pazarlama ve örgütlenmeye yönelik çalışmalar yapmak,
6. Sanayiinin gereksinimi olan işgücünün yetiştirilmesine yardımcı olmaya yönelik olarak çeşitli mesleklerde çalışanların hizmet içinde yetiştirilmesi için gerekli olanakları sağlamak,
7. Kırsal kesimden kente göç eden bireylerin bulunduğu topluluğa uyumunu sağlayıcı etkinlikler düzenlemek,
8. Halk sağlığının korunması, aile planlaması, sivil savunma, sağlıklı konuta kavuşmuş bir üretici, tutumlu bir tüketici toplum yaratmaya yönelik çalışmalarda bulunmak,
9. Boş zamanları sosyal ve kültürel etkinliklerle değerlendirmeye yönelik eğitim çalışmaları yapmaktır.

Görüldüğü gibi amaçlar daha ziyade meslek edindirme, işgücü, istihdam; aile planlaması, toplumsal ilişkiler, sosyal uyum; zamanı değerli kullanabilme; kültürel değerlere sahip çıkma ve koruma gibi daha çok pratiğe yönelik amaçlardır.

1.3. Halk Eğitim Merkezlerinde Açılacak Kurslar

2009 yılına kadar Türkiye'de Halk Eğitim Merkezlerinde açılacak kurslar üç kategoride toplanmıştır. Bunlar;

- a) Meslek Kursları,
- b) Sosyal-Kültürel Kurslar,
- c) Okuma-Yazma Kurslarıdır.

2009'a kadar bu kategorilerde açılması mümkün olabilecek kurs sayıları Tablo-2'de verilmiştir:

Tablo-2: Halk Eğitim Merkezlerinde Açılabilir Kurs Türleri ve Sayıları (2009)

Kurs Türü	Açılabilir Kursların Sayısı ⁽¹⁾
Meslek Kursları	505
Sosyal-Kültürel Kurslar	150
Okuma-Yazma Kursları	4 ⁽²⁾
TOPLAM	659

⁽¹⁾ Meslek Kursları ve Sosyal-Kültürel Kurslara kendi alt kategorileri de dahildir.

⁽²⁾ I. Kademe Okuma-Yazma Kursları, II. Kademe Okuma-Yazma Kursları, Kolaylaştırılmış Okuma Yazma Eğitimi Kursları ve İşlevsel Yetişkin Okuma Yazarlığı Programı.

Halk Eğitim Merkezlerinde hangi tür kursların ve nasıl açılacağı; kursların yıllık, haftalık, günlük çalışma süreleri ile bir ders süresi; kurslara öğrenci kabulü ve kayıt; kurslara devam zorunluluğu; başarının nasıl değerlendirileceği gibi düzenlemeler Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği ve Halk Eğitimi Faaliyetlerinin Yürütülmesine Dair Yönerge ile belirlenmiştir. Buna göre, kurslar genel olarak;

- * Halk eğitimi merkezlerinde, kendi hizmet binalarında,
- * Mahalle ve köylerde temin edilen kurs yerlerinde,
- * Eğitim odalarında,
- * Ceza ve ıslah evlerinde,
- * Rehabilitasyon gerektiren hastanelerde,
- * Kamu ve özel kuruluşlara ait binalarda,
- * Örgün eğitim kurumlarına ait binalarda,
- * Gönüllü kuruluşlarca sağlanan yerlerde,
- * İhtiyaç duyulan uygun diğer yerlerde açılır.

Halk eğitimi merkezlerinin görevleri kurslarla sınırlı olmayıp, kurs dışı eğitsel etkinlikler adı altında nitelendirilen seminer, toplantı, konferans, panel, sempozyum, fuar, festival, sergi, yarışma, sanatsal oyun ve gösteri ve benzeri faaliyetlerden de bir yıl boyunca yaklaşık 5.000.000'nun üzerinde vatandaşımız yararlanmaktadır (Yıldırım, 2013).

MEB'in 09.07.2009 tarih ve 3627 sayılı genelgesiyle Halk Eğitim Merkezlerinde "Modüler Eğitim Programlarının Uygulanması"na geçildi. MEB Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde yer alan kurs türleri ile ilgili sınıflandırma kaldırılmıştır. Halen, 2010 yılında yayınlanan MEB Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği'nin 22'nci maddesi gereğince kurslar; (1) Mesleki ve Teknik, (2) Genel olmak üzere iki bölümden meydana gelmekte bu bölümler birbirini destekleyici biçimde hazırlanmaktadır (MEB, 2010). Sürekli güncellenen ve sayıları değişen alanların ve modüler eğitim programlarının sayısı, araştırmanın yapıldığı tarihte 62 alana ve 1335 modüler programa ulaşmıştır. Bu programlar 3 farklı düzeyde meslek edindirme programları ile beceri geliştirme programlarından oluşmaktadır. 2. seviye meslek kursları çıraklık, 3. seviye meslek kursları kalfalık ve 4. seviye meslek kursları ise ustalık statüsündedir. 4. seviye kurslarına ilköğretim mezunu olmak, diğer seviyeler için okur-yazar olmak veya ilkokul mezunu olmak yeterli görülmüştür. Genel kurslar ile beceri geliştirme kurslarında seviyelendirme söz konusu değildir.

Programlar arasında yatay ve dikey geçişler de yapılabilmektedir. Kursiyerler giriş koşullarını sağlamaları halinde, daha önce ilgili alanda alt seviyedeki programları bitirme şartı aranmaksızın istedikleri seviyedeki bir meslek kursuna katılabilmektedirler.

Bugün sayıları 969'a ulaşan Halk Eğitim merkezlerinde, son yıllara ait kursiyer sayısına ilişkin veriler ne yazık ki yoktur. Bu konudaki en son veri MEB'in 2003 dönemine ait verilerdir. 2003 yılına ait olsa da bu veriler, günümüz verilerine ışık tutması bakımından önemlidir. Bu verilere Tablo-3'te yer verilmiştir.

Tablo-3: Türkiye Geneline Halk Eğitim Merkezlerince Açılan Kurslar ve Kursiyer Sayıları (2003)

Kurs Türü	Açılan Kurs		Katılan Kursiyer Sayısı			
	Sayısı	%	Toplam	%	Erkek	Kadın
Meslek Kursları	11.123	61	510.128	51,3	198.655	311.473
Sosyal-Kültürel Kurslar	4.717	26	312.572	31,4	141.173	171.399
Okuma-Yazma Kursları	2.295	13	172.647	17,3	67.583	105.064
TOPLAM	18.135	100	995.347	100	407.411	587.936

Kaynak: MEB, Sayısal Veriler 2003-2004.

Tablo-3'teki 2003 yılı verilerine göre %61 oranıyla en fazla Meslek Kursları, %26 oranıyla ikinci olarak Sosyal-Kültürel Kurslar açılmıştır. En az açılan kurs ise %13 oranıyla Okuma-Yazma Kurslarıdır. Bu oranlar ve sıralama kursiyer oranlarında da görülmektedir. En fazla kursiyer %51,3 ile Meslek Kursları kapsamında yer almaktadır. Bunu, %31,4 ile Sosyal-Kültürel Kurslara katılanlar takip etmektedir. Okuma-Yazma Kurslarına katılım ise %17,3'tür.

Bu bulgulara göre, örgün eğitim kapsamında eğitim-öğretim almamış bireylerin, yaygın eğitim yoluyla bir meslek edinme gayreti içinde oldukları söylenebilir. 505 program ile yelpazesi oldukça geniş olan bu kurslarda bireyler kendilerine yakın hissettikleri mesleklerde beceri eğitimi almaktadırlar. Meslek Kurslarına ilişkin diğer dikkati çeken bulgu ise, kursiyerlerin %61'inin kadın olmasıdır. Bu kategorideki toplam kursiyerin yaklaşık üçte ikisinin kadın olmasının, kadınlar arasında yükselen bir değer olarak ekonomik bağımsızlığa duyarlık ve ev ekonomisine katkı sağlama istekleri ile bağıntılı olduğu söylenebilir. Kadın kursiyer sayısının fazla olması durumu diğer kurs türlerinde de görülmektedir. Sosyal-Kültürel Kurslardaki kadın kursiyerler %54,8, erkek kursiyerler ise %45,2 oranındadır. Sosyal-Kültürel Kurslardaki oranın birbirine yakın olması, bu alanda yaşamsal kaygıların hissedilmemesinden kaynaklandığı söylenebilir. Diğer bir söyleyişle, bireyler asıl işleri dışında daha çok hobi amaçlı bu kurslara katılmaktadırlar. Toplam %17,3 oranında kursiyerle en az oranda kursiyer Okuma-Yazma Kurslarına devam edenlerdir. Bu durum, okuma-yazma oranının her yıl artarak yükselmesi ile ilgilidir (Tablo-4).

Tablo-4a Türkiye’de Okuma-Yazma Oranları, 1935-2000 (6 ve daha yukarı yaştaki nüfus)

Sayım Yılı / Cinsiyet	Okuma-Yazma Bilmeyenlerin Oranı ⁽⁴⁾	Okuma-Yazma Bilenlerin Oranı ⁽⁴⁾
Erkek		
1935	70,65	29,35
1940 ⁽¹⁾	63,80	36,20
1945 ⁽²⁾	56,33	43,67
1950 ⁽³⁾	54,48	45,52
1955	44,06	55,94
1960	46,37	53,63
1965	35,90	64,10
1970	29,69	70,31
1975	23,79	76,21
1980	20,02	79,98
1985	13,48	86,52
1990	11,19	88,81
2000	6,14	93,86
Kadın		
1935	90,19	9,81
1940 ⁽¹⁾	87,08	12,92
1945 ⁽²⁾	83,16	16,84
1950 ⁽³⁾	80,55	19,45
1955	74,39	25,61
1960	75,16	24,84
1965	67,16	32,84
1970	58,20	41,80
1975	49,49	50,51
1980	45,33	54,67
1985	31,84	68,16
1990	28,02	71,98
2000	19,36	80,64

(1) 1940 yılı verileri 1945 ve 1950 yılı verilerinden tahmin edilmiştir.

(2) 7 ve daha yukarı yaştaki nüfus.

(3) 5 ve daha yukarı yaştaki nüfus.

(4) Oranlar hesaplanırken bilinmeyen kapsamamıştır.

Kaynak: DİE, Nüfus İstatistikleri, 2000

1.4. Yaygın Eğitimde Halk Eğitim Merkezleri ve Görsel Sanatlar Eğitimi

Daha önce de söylendiği gibi, Halk Eğitim merkezlerinde açılan kursların bir kısmı Mesleki ve Teknik Eğitim kapsamı içinde seviyelendirilmiş kurslardır. Halk Eğitim Merkezlerinde açılan görsel sanatlara ilişkin kurslara baktığımızda, “Genel” ve “Mesleki ve Teknik” kategorisinde “Grafik ve Fotoğraf” ile “Sanat ve Tasarım” alanlarını görmekteyiz. Grafik ve Tasarım alanında 6 modüler program bulunmaktadır. Bunlardan üçü, 4’üncü seviye meslek statüsünde programlardır. Bilgisayar Destekli Reklam ve Tasarım programı ile Fotoğraf Çekimi programı beceri geliştirme türündedir. Grafik Desen Çizimi programı ise Yeterliğe Dayalı bir program olarak belirlenmiştir (Tablo-5).

Tablo-5. Grafik ve Fotoğraf Alanının Modüler Eğitim Programları

FOET	Program Adı	Seviye	Kurs Türü	Format
213	Fotoğraf Baskı Operatörü	4	Mesleki ve Teknik	Modüler
213	Fotoğraf Çekim Elemanı	4	Mesleki ve Teknik	Modüler
213	Grafiker	4	Mesleki ve Teknik	Modüler
342	Bilgisayar Destekli Reklam ve Tasarım		Mesleki ve Teknik	Modüler
213	Fotoğraf Çekimi		Genel	Modüler
213	Grafik Desen Çizimi		Mesleki ve Teknik	Modüler

Kaynak: MEB, <http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/foet/foet.html>

Sanat ve Tasarım alanında öngörülen 24 program bulunmaktadır. Bu programlardan; İç Mekân Dekorasyonu, Plastik Sanatlarda Modelleme, Dekoratif Sanatlar Uygulaması, İç Mekân Mobilya Düzenleme, Plastik Sanatlar Toparlama ve Yüzey Süsleme olma üzere 6 program 4. ve 3. seviyedeki Mesleki ve Teknik programlar olarak belirlenmiştir. Geri kalan 18 programın 10'u seviyelendirilmemiş "Mesleki ve Teknik" programlar kapsamında, 8'i se "Genel" programlar kapsamındadır (Tablo-6).

Tablo-6. Sanat ve Tasarım Alanının Modüler Eğitim Programları

FOET	Program Adı	Seviye	Kurs Türü	Format
214	İç Mekân Dekorasyon Elemanı	4	Mesleki Ve Teknik	Modüler
211	Plastik Sanatlar Modelcisi	4	Mesleki Ve Teknik	Modüler
211	Dekoratif Sanatlar Uygulayıcısı	4	Mesleki ve Teknik	Modüler
214	İç Mekan Mobilya Düzenleyici	3	Mesleki ve Teknik	Modüler
211	Plastik Sanatlar Toparlayıcısı	3	Mesleki ve Teknik	Modüler
211	Yüzey Süslemeci	3	Mesleki ve Teknik	Modüler
211	Kuylama Tekniği İle Resim		Genel	Modüler
211	Sanatsal Mozaik		Genel	Modüler
211	Üç boyutlu şekillendirme		Mesleki ve Teknik	Modüler
211	Minyatür		Mesleki ve Teknik	Modüler
211	Tezhip		Mesleki ve Teknik	Modüler
211	Yağlı Boya Resim		Genel	Modüler
211	<u>Kat'ı</u>		Mesleki ve Teknik	Modüler
211	Kuylama Resimde Natürmort		Genel	Modüler
211	Guaj Boya Resim		Genel	Modüler
211	Resim Sanat Eğitimi		Genel	Modüler
211	Sulu Boya Resim		Genel	Modüler
211	Duvar Resmi Uygulama Elemanı		Genel	Modüler
211	Heykel Modelcisi		Mesleki ve Teknik	Modüler
211	Tasarım Uygulama Modelcisi		Mesleki ve Teknik	Modüler
211	Alçı Rölyef		Mesleki ve Teknik	Modüler
211	Heykel Yapımı		Mesleki ve Teknik	Modüler
211	Gravür		Mesleki ve Teknik	Modüler
211	Hüsn-i Hat		Mesleki ve Teknik	Modüler

Kaynak: MEB, <http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/foet/foet.html>

Güzel sanatlar eğitimi; her yaştaki birey için gerekli olan ve insan hayatında önemli bir yer tutan eğitimidir. Çünkü sanat, bireyin sosyal ilişkilerini ayarlamasını, işbirliği yapma ve yardımlaşmayı; doğruyu seçme ve ifade edebilmeyi; bir işe başlama ve bitirme sevincini yaşamayı; üretken olmayı ve ürettiklerine estetik değerler katabilmeyi sağlayan bir alan olarak her düzeyde gerekli olan bir eğitimidir. İster örgün eğitimde isterse yaygın eğitim kapsamında olsun sanat eğitiminin insan hayatında önemli bir yeri vardır. Bu önem, çeşitli nedenlerle örgün eğitim kapsamına dahil olmamış ya da sınırlı eğitim almış bireyler için çok daha fazladır. O nedenle, Halk Eğitim Merkezleri'nin görsel sanatlar alanında açtığı kurslar önemli bir görevi yerine getirmesi bakımından dikkate değerdir.

Tablo-5 ve Tablo-6'da yer alan programlar ağırlıklı olarak Mesleki ve Teknik program türünden programlardır. Bu veriler, 2003 verileriyle benzeşen verilerdir. Bu verilere göre, Halk Eğitim Merkezlerindeki programlar meslek edindirme ve mesleki gelişim ağırlıklı olduğu anlaşılmaktadır.

1.4.1. Grafik ve Fotoğraf Alanın Programları ve Modülleri

Grafik ve Fotoğraf alanında yer alan programlardan “Bilgisayar Destekli Reklam ve Tasarım”, “Fotoğraf Çekimi” ve “Grafik Desen Çizimi” programları seviyelendirilmemiş programlardır. Tablo-7’de bu programlara ait modüllerin neler olduğu gösterilmektedir.

Tablo-7. Seviyelendirilmemiş Grafik ve Fotoğraf Programları, Yeterlikleri ve Modülleri

Programın Adı / Yeterlikler	Modüller
Bilgisayar Destekli Reklam ve Tasarım	
1 Formları tasarımı ilkelerine göre yüzey içinde düzenlemek	1 Tasarım İlkeleri
2 Kompozisyonu renklendirmek	2 Renk
3 Tasarım programlarını kullanarak tasarım yapmak	3 Reklam ve Tasarım
	4 Vektörel Çizim Tabanlı Tasarım Programı 1
	5 Vektörel Çizim Tabanlı Tasarım Programı 2
	6 Görüntü İşleme Tasarım Programı
Fotoğraf Çekimi	
1 Küçük ve orta format fotoğraf makinelerini hazırlamak	1 Fotoğraf Makineleri
2 Fotoğraf makinesini ayarlamak	2 Fotoğraf Makinesi Ayarları
3 Temel fotoğraf çekimi yapmak	3 Temel Fotoğraf Çekimi
Grafik Desen Çizimi	
1 Basit geometrik formlar çizmek	1 Basit Geometrik Formlar
2 Cansız modelden desen çizmek	2 Cansız Modelden Çizimler
3 Tors çizimi yapmak	3 Tors
4 İnsan figürü çizmek	4 İnsan Figürü
5 İnsan figürü detaylarını çizmek	5 İnsan Figürü Detayları
6 İnsan başı çizmek	6 İnsan Başı Çizimi
7 Objeleri grafiksel yorumlamak	7 Grafiksel Yorumlar
8 Fikir ve mesajı sembollerle anlatmak	8 Fikir ve Mesajı Sembolleştirme
9 İmgesel kompozisyon çizmek	9 İmgesel Kompozisyon Çizimi

Aşağıda, seviyelendirilmemiş Grafik ve Fotoğraf alanına ait üç programa ilişkin bazı açıklamalara yer verilmiştir.

1.4.1.1. Bilgisayar Destekli Reklam ve Tasarım Programının Kapsamı

Giriş Koşulları:

1. İlköğretimi tamamlamış olmak.

2. Mesleğin gerektirdiği işleri ve yeterlikleri yapacak bedensel ve fiziksel özelliklere sahip olmak.

3. Bilgisayar Kullanma modülünü başarmış olmak.

Eğitim Süresi:

1. Meslek programının toplam eğitim süresi 240/128 saat olarak planlanmıştır.

2. Eğitim süresinin okul, işletme ve bireysel öğrenme için ayrılmış dağılımı, modüller ile ilgili açıklamalarda belirtildiği gibi uygulanır.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri:

Modüler öğretime yönelik olarak bireysel öğrenme yöntem ve teknikleri uygulanır.

1. Eğitimciler bireylere rehberlik eder.

2. Bireyler kendi kendine öğrenmeye teşvik edilir.

3. Bireylerin aktif olması sağlanır.

4. Bireyler araştırmaya yönlendirilir.

5. Bireyler kendi kendilerini değerlendirebilir.

6. Bireylere meslekî yeterlik kazandırmaya yönelik yöntem ve teknikler uygulanır.

Öğrenci/Kursiyer Kazanımları:

Programın sonunda mesleğe yönelik olarak öğrenci/kursiyer;

1. Mesleğin ait olduğu alandaki temel bilgi ve becerileri kazanabilecektir.

2. Alanın gerektirdiği temel yeterliklere sahip olabilecektir.

3. Mesleğin gerektirdiği işleri yapabilecektir.

4. Mesleğin gerektirdiği özel mesleki yeterlikleri kazanabilecektir.

5. Öğrenci/Kursiyer merkezli daha aktif ve kendi hızına göre öğrenme olanağı tanıyan kazanımlara sahip olabilecektir.

1.4.1.2. Fotoğraf Çekimi Programının Kapsamı

Giriş Koşulları:

1. Okuma yazma bilmek veya ilkökul mezunu olmak.

2. Mesleğin gerektirdiği işleri ve yeterlikleri yapacak bedensel ve fiziksel özelliklere sahip olmak.

Eğitim Süresi:

1. Meslek programının toplam eğitim süresi 120/96 saat olarak planlanmıştır.

2. Eğitim süresinin okul, işletme ve bireysel öğrenme için ayrılmış dağılımı, modüller ile ilgili açıklamalarda belirtildiği gibi uygulanır.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri:

Modüler öğretime yönelik olarak bireysel öğrenme yöntem ve teknikleri uygulanır.

1. Eğitimciler bireylere rehberlik eder.

2. Bireyler kendi kendine öğrenmeye teşvik edilir.

3. Bireylerin aktif olması sağlanır.

4. Bireyler araştırmaya yönlendirilir.
5. Bireyler kendi kendilerini değerlendirebilir.

Öğrenci/Kursiyer Kazanımları:

Programın sonunda mesleğe yönelik olarak öğrenci/kursiyer;

1. Mesleğin ait olduğu alandaki temel bilgi ve becerileri kazanabilecektir.
2. Alanın gerektirdiği temel yeterliklere sahip olabilecektir.
3. Mesleğin gerektirdiği işleri yapabilecektir.
4. Mesleğin gerektirdiği özel mesleki yeterlikleri kazanabilecektir.
5. Öğrenci/Kursiyer merkezli daha aktif ve kendi hızına göre öğrenme olanağı tanıyan kazanımlara sahip olabilecektir.

1.4.1.3. Grafik Desen Çizimi Programının Kapsamı

Giriş Koşulları:

1. Okuma yazma bilmek veya ilkokul mezunu olmak.
2. Mesleğin gerektirdiği işleri ve yeterlikleri yapacak bedensel ve fiziksel özelliklere sahip olmak.

Eğitim Süresi:

1. Meslek programının toplam eğitim süresi 360/288 saat olarak planlanmıştır.
2. Eğitim süresinin okul, işletme ve bireysel öğrenme için ayrılmış dağılımı, modüller ile ilgili açıklamalarda belirtildiği gibi uygulanır.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri:

Modüler öğretime yönelik olarak bireysel öğrenme yöntem ve teknikleri uygulanır.

1. Eğitimciler bireylere rehberlik eder.
2. Bireyler kendi kendine öğrenmeye teşvik edilir.
3. Bireylerin aktif olması sağlanır.
4. Bireyler araştırmaya yönlendirilir.
5. Bireyler kendi kendilerini değerlendirebilir.
6. Bireylere meslekî yeterlik kazandırmaya yönelik yöntem ve teknikler uygulanır.

Öğrenci/Kursiyer Kazanımları:

Programın sonunda mesleğe yönelik olarak öğrenci/kursiyer;

1. Mesleğin ait olduğu alandaki temel bilgi ve becerileri kazanabilecektir.
2. Alanın gerektirdiği temel yeterliklere sahip olabilecektir.
3. Mesleğin gerektirdiği işleri yapabilecektir.
4. Mesleğin gerektirdiği özel mesleki yeterlikleri kazanabilecektir.
5. Öğrenci/Kursiyer merkezli daha aktif ve kendi hızına göre öğrenme olanağı tanıyan kazanımlara sahip olabilecektir.

1.4.2. Sanat ve Tasarım Alanın Programları ve Modülleri

Tablo-6'da belirtildiği gibi, Sanat ve Tasarım alanında yer alan 24 programdan 6 tanesi seviyelendirilmiş programlardır. Diğer 18 program seviyelendirilmemiş olmakla

birlikte 10 tanesi Mesleki ve Teknik program olup 8 tanesi Genel türündeki programlardır. Bu türdeki programlar ve yeterlikleri ile her programa ait modüllere ilişkin bilgiler Tablo-8'de gösterilmiştir.

Tablo-8. Seviyelendirilmemiş Sanat ve Tasarım Programları, Yeterlikleri ve Modülleri

Programın Adı / Yeterlikler	Modüller
Kumlama Tekniği İle Resim	
1 Nokta ve çizgi ile yüzey düzenlemek	1 Nokta ve Çizgi
2 Objeleri açık, koyu, ışık ve gölge ile çalışmak	2 Açık, Koyu, Işık ve Gölge
3 Formları tasarı ilkelerine göre yüzey içinde düzenlemek	3 Tasarı ilkeleri
4 Kompozisyonu renklendirmek	4 Renk
5 Doku yorumlarıyla yüzey oluşturmak	5 Doku
6 Özgün strüktür uygulamaları yapmak	6 Strüktür
7 Perspektif ilkelerine uygun çizim yapmak	7 Perspektif
8 Kumlama tekniği ile redim yapmak	8 Kumlama Resim
Sanatsal Mozaik	
1 Nokta ve çizgi ile yüzey düzenlemek	1 Nokta ve Çizgi
2 Objeleri açık, koyu, ışık ve gölge ile çalışmak	2 Açık, Koyu, Işık ve Gölge
3 Formları tasarı ilkelerine göre yüzey içinde düzenlemek	3 Tasarı ilkeleri
4 Kompozisyonu renklendirmek	4 Renk
5 Doku yorumlarıyla yüzey oluşturmak	5 Doku
6 Özgün strüktür uygulamaları yapmak	6 Strüktür
7 Perspektif ilkelerine uygun çizim yapmak	7 Perspektif
8 Mozaik resim analizleri yapmak	8 Mozaik Analizleri
9 Mozaik resim kompozisyonları yapmak	9 Mozaik Kompozisyon
10 Mimari yüzeylere mozaik yapmak	10 Mimari Yüzeylerde Mozaik
11 Donatı yüzeylerine mozaik yapmak	11 Donatı Yüzeylerinde Mozaik
12 Dekoratif ürünleri mozaik ile kaplamak	12 Dekoratif Ürünlerde Mozaik
13 Füzyon vitray için cam kesimi yapmak	13 Cam Kesimi 1
14 Mozaik vitraya uygun cam parçaları yüzeye yapıştırmak	14 Mozaik Vitray
Yağlı Boya Resim	
1 Nokta ve çizgi ile yüzey düzenlemek	1 Nokta ve Çizgi
2 Objeleri açık, koyu, ışık ve gölge ile çalışmak	2 Açık, Koyu, Işık ve Gölge
3 Formları tasarı ilkelerine göre yüzey içinde düzenlemek	3 Tasarı ilkeleri
4 Kompozisyonu renklendirmek	4 Renk
5 Doku yorumlarıyla yüzey oluşturmak	5 Doku
6 Özgün strüktür uygulamaları yapmak	6 Strüktür
7 Perspektif ilkelerine uygun çizim yapmak	7 Perspektif
8 Yağlı boya resim yapmak	8 Yağlı boya Resim
Kumlama Resimde Natürmort	
1 Natürmort reşide temel bilgiler	1 Kumlama Natürmort
2 Nokta ve çizgi ile yüzey düzenlemek	2 Nokta ve Çizgi
3 Form tasarı ilkelerine göre yüzey içinde düzenlemek	3 Tasarı ilkeleri
4 Perspektif ilkelerine uygun çizim yapmak	4 Perspektif
5 Doğal renkli taşların kırılıp kum haline getirilmesi	5 Doğal Renkli Taşlar
6 Doku yorumlarıyla yüzey oluşturma	6 Doku
7 Renkli doğal taşları kırıp kum haline getirip iki rengi birbiri ile karıştırarak renk elde etme	7 Kompozisyonu Renklendirme
8 Objeleri açık, koyu, ışık ve gölge ile çalışma	8 Açık, Koyu, Işık ve Gölge
9 Özgün strüktür uygulamaları yapmak	9 Strüktür
10 kumlama tekniği ile natürmort	10 Kumlama Resim
11 Resim üstten rötuşlamasını yapma	11 Rötüş
12 Bitmiş resmin üzerine koruyucu uygulama	12 Resim koruyucu
Guaj Boya Resim	

1 Nokta ve çizgi ile yüzey düzenlemek	1 Nokta ve Çizgi
2 Objeleri açık, koyu, ışık ve gölge ile çalışmak	2 Açık, Koyu, Işık ve Gölge
3 Perspektif ilkelerine uygun çizim yapmak	3 Perspektif
4 Formları tasarı ilkelerine göre yüzey içinde düzenlemek	4 Tasarı ilkeleri
5 Kompozisyonu renklendirmek	5 Renk
6 Doku yorumlarıyla yüzey oluşturmak	6 Doku
7 Özgün strüktür uygulamaları yapmak	7 Strüktür
8 Çalışmayı guaj boya tekniği ile renklendirmek	8 Guaj Boya Tekniği
Resim Sanatı Eğitimi	
1 Nokta ve çizgi ile yüzey düzenlemek	1 Nokta ve Çizgi
2 Objeleri açık, koyu, ışık ve gölge ile çalışmak	2 Açık, Koyu, Işık ve Gölge
3 basit geometrik formlar çizmek	3 Basit Geometrik Formlar
4 Cansız modellerden desen çizmek	4 Cansız Modeller
5 Perspektif ilkelerine uygun çizim yapmak	5 Perspektif
6 Formları tasarı ilkelerine göre yüzey içinde düzenlemek	6 Tasarı ilkeleri
7 Kompozisyon renklendirmek	7 Renk
8 Doku yorumlarıyla yüzey oluşturmak	8 Doku
9 Tors'un çizimini yapmak	9 Tors
10 İnsan figürü detaylarını çizmek	10 İnsan Figürü Detayları
11 İnsan figürü çizmek	11 İnsan Figürü
12 Yüzün ayrıntılarını çizmek	12 Yüzün Ayrıntıları
Sulu Boya Resim	
1 Nokta ve çizgi ile yüzey düzenlemek	1 Nokta ve Çizgi
2 Objeleri açık, koyu, ışık ve gölge ile çalışmak	2 Açık, Koyu, Işık ve Gölge
3 Perspektif ilkelerine uygun çizim yapmak	3 Perspektif
4 Formları tasarı ilkelerine göre yüzey içinde düzenlemek	4 Tasarı ilkeleri
5 Kompozisyonu renklendirmek	5 Renk
6 Doku yorumlarıyla yüzey oluşturmak	6 Doku
7 Özgün strüktür uygulamaları yapmak	7 Strüktür
8 Çalışmayı sulu boya tekniği ile renklendirmek	8 Sulu Boya Tekniği
Duvar Resmi Uygulama Elemanı	
1 Geleneksel bezeme remi analizleri yapmak	1 Bezeme Resim
2 Bezeme kompozisyonu yüzeye aktarmak	2 Bezem resim uygulama
3 Fresko resim etütleri yapma	3 Fresko resim
4 Duvar resmi (Grafitti, Mural Painting) alternatiflerini etüt etmek	4 Duvar resmi alternatifleri
5 Duvar resmi (Grafitti, Mural Painting) yapmak	5 Duvar resmi
6 Baskı tekniğiyle duvar resmi (Grafitti, Mural Painting) yapmak	6 Baskı duvar resmi
7 Sgraffito sıvası yapmak	7 Sgraffito sıvası
8 Sgraffito tekniğiyle tipografik düzenleme yapmak	8 Tipografik sgraffito
9 Sgraffito tekniğiyle grafik simge tasarımı yapmak	9 Sgraffito grafik resim

Aşağıda, seviyelendirilmemiş Sanat ve Tasarım alanına ait sekiz programa ilişkin bazı açıklamalara yer verilmiştir. Bu açıklamalar, MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'nün ilgili internet sayfasından ulaşılmıştır.

1.4.2.1. Kumlama Tekniği İle Resim Programının Kapsamı

Giriş Koşulları:

1. Okuma yazma bilmek veya ilkokul mezunu olmak.
2. Mesleğin gerektirdiği işleri ve yeterlikleri yapacak bedensel ve fiziksel özelliklere sahip olmak.

Eğitim Süresi:

1. Meslek programının toplam eğitim süresi 480/368 saat olarak planlanmıştır.
2. Eğitim süresinin okul, işletme ve bireysel öğrenme için ayrılmış dağılımı, modüller ile ilgili açıklamalarda belirtildiği gibi uygulanır.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri:

Modüler öğretime yönelik olarak bireysel öğrenme yöntem ve teknikleri uygulanır.

1. Eğitimciler bireylere rehberlik eder.
2. Bireyler kendi kendine öğrenmeye teşvik edilir.
3. Bireylerin aktif olması sağlanır.
4. Bireyler araştırmaya yönlendirilir.
5. Bireyler kendi kendilerini değerlendirebilir.
6. Bireylere meslekî yeterlik kazandırmaya yönelik yöntem ve teknikler uygulanır.

Öğrenci/Kursiyer Kazanımları:

Programın sonunda mesleğe yönelik olarak öğrenci/kursiyer;

1. Mesleğin ait olduğu alandaki temel bilgi ve becerileri kazanabilecektir.
2. Alanın gerektirdiği temel yeterliklere sahip olabilecektir.
3. Mesleğin gerektirdiği işleri yapabilecektir.
4. Mesleğin gerektirdiği özel mesleki yeterlikleri kazanabilecektir.
5. Öğrenci/Kursiyer merkezli daha aktif ve kendi hızına göre öğrenme olanağı tanıyan kazanımlara sahip olabilecektir.

1.4.2.2. Sanatsal Mozaik Programının Kapsamı

Giriş Koşulları:

1. Okuma yazma bilmek veya ilkokul mezunu olmak.
2. Mesleğin gerektirdiği işleri ve yeterlikleri yapacak bedensel ve fiziksel özelliklere sahip olmak.

Eğitim Süresi:

1. Meslek programının toplam eğitim süresi 560/432 saat olarak planlanmıştır.
2. Eğitim süresinin okul, işletme ve bireysel öğrenme için ayrılmış dağılımı, modüller ile ilgili açıklamalarda belirtildiği gibi uygulanır.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri:

Modüler öğretime yönelik olarak bireysel öğrenme yöntem ve teknikleri uygulanır.

1. Eğitimciler bireylere rehberlik eder.
2. Bireyler kendi kendine öğrenmeye teşvik edilir.
3. Bireylerin aktif olması sağlanır.
4. Bireyler araştırmaya yönlendirilir.
5. Bireyler kendi kendilerini değerlendirebilir.

Öğrenci/Kursiyer Kazanımları:

Programın sonunda mesleğe yönelik olarak öğrenci/kursiyer;

1. Mesleğin ait olduğu alandaki temel bilgi ve becerileri kazanabilecektir.
2. Alanın gerektirdiği temel yeterliklere sahip olabilecektir.
3. Mesleğin gerektirdiği işleri yapabilecektir.
4. Mesleğin gerektirdiği özel mesleki yeterlikleri kazanabilecektir.
5. Öğrenci/Kursiyer merkezli daha aktif ve kendi hızına göre öğrenme olanağı tanıyan kazanımlara sahip olabilecektir.

1.4.2.3. Yağlı Boya Resim Programının Kapsamı

Giriş Koşulları:

1. Okuma yazma bilmek veya ilkokul mezunu olmak.
2. Mesleğin gerektirdiği işleri ve yeterlikleri yapacak bedensel ve fiziksel özelliklere sahip olmak.

Eğitim Süresi:

1. Meslek programının toplam eğitim süresi 480/368 saat olarak planlanmıştır.
2. Eğitim süresinin okul, işletme ve bireysel öğrenme için ayrılmış dağılımı, modüller ile ilgili açıklamalarda belirtildiği gibi uygulanır.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri:

Modüler öğretime yönelik olarak bireysel öğrenme yöntem ve teknikleri uygulanır.

1. Eğitimciler bireylere rehberlik eder.
2. Bireyler kendi kendine öğrenmeye teşvik edilir.
3. Bireylerin aktif olması sağlanır.
4. Bireyler araştırmaya yönlendirilir.
5. Bireyler kendi kendilerini değerlendirebilir.
6. Bireylere meslekî yeterlik kazandırmaya yönelik yöntem ve teknikler uygulanır.

Öğrenci/Kursiyer Kazanımları:

Programın sonunda mesleğe yönelik olarak öğrenci/kursiyer;

1. Mesleğin ait olduğu alandaki temel bilgi ve becerileri kazanabilecektir.
2. Alanın gerektirdiği temel yeterliklere sahip olabilecektir.
3. Mesleğin gerektirdiği işleri yapabilecektir.
4. Mesleğin gerektirdiği özel mesleki yeterlikleri kazanabilecektir.
5. Öğrenci/Kursiyer merkezli daha aktif ve kendi hızına göre öğrenme olanağı tanıyan kazanımlara sahip olabilecektir.

1.4.2.4. Kumlama Resimde Natürmort Programının Kapsamı

Giriş Koşulları:

1. Okuma yazma bilmek veya ilkokul mezunu olmak.
2. Mesleğin gerektirdiği işleri ve yeterlikleri yapacak bedensel ve fiziksel özelliklere sahip olmak.

Eğitim Süresi:

1. Meslek programının toplam eğitim süresi 720/576 saat olarak planlanmıştır.

2. Eğitim süresinin okul, işletme ve bireysel öğrenme için ayrılmış dağılımı, modüller ile ilgili açıklamalarda belirtildiği gibi uygulanır.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri:

Modüler öğretime yönelik olarak bireysel öğrenme yöntem ve teknikleri uygulanır.

1. Eğitimciler bireylere rehberlik eder.
2. Bireyler kendi kendine öğrenmeye teşvik edilir.
3. Bireylerin aktif olması sağlanır.
4. Bireyler araştırmaya yönlendirilir.
5. Bireyler kendi kendilerini değerlendirebilir.
6. Bireylere meslekî yeterlik kazandırmaya yönelik yöntem ve teknikler uygulanır.

Öğrenci/Kursiyer Kazanımları:

Programın sonunda mesleğe yönelik olarak öğrenci/kursiyer;

1. Mesleğin ait olduğu alandaki temel bilgi ve becerileri kazanabilecektir.
2. Alanın gerektirdiği temel yeterliklere sahip olabilecektir.
3. Mesleğin gerektirdiği işleri yapabilecektir.
4. Mesleğin gerektirdiği özel mesleki yeterlikleri kazanabilecektir.
5. Öğrenci/Kursiyer merkezli daha aktif ve kendi hızına göre öğrenme olanağı tanıyan kazanımlara sahip olabilecektir.

1.4.2.5. Guaj Boya Resim Programının Kapsamı

Giriş Koşulları:

1. Okuma yazma bilmek veya ilkokul mezunu olmak.
2. Mesleğin gerektirdiği işleri ve yeterlikleri yapacak bedensel ve fiziksel özelliklere sahip olmak.

Eğitim Süresi:

1. Meslek programının toplam eğitim süresi 360/272 saat olarak planlanmıştır.
2. Eğitim süresinin okul, işletme ve bireysel öğrenme için ayrılmış dağılımı, modüller ile ilgili açıklamalarda belirtildiği gibi uygulanır.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri:

Modüler öğretime yönelik olarak bireysel öğrenme yöntem ve teknikleri uygulanır.

1. Eğitimciler bireylere rehberlik eder.
2. Bireyler kendi kendine öğrenmeye teşvik edilir.
3. Bireylerin aktif olması sağlanır.
4. Bireyler araştırmaya yönlendirilir.
5. Bireyler kendi kendilerini değerlendirebilir.
6. Bireylere meslekî yeterlik kazandırmaya yönelik yöntem ve teknikler uygulanır.

Öğrenci/Kursiyer Kazanımları:

Programın sonunda mesleğe yönelik olarak öğrenci/kursiyer;

1. Mesleğin ait olduğu alandaki temel bilgi ve becerileri kazanabilecektir.
2. Alanın gerektirdiği temel yeterliklere sahip olabilecektir.

3. Mesleğin gerektirdiği işleri yapabilecektir.
4. Mesleğin gerektirdiği özel mesleki yeterlikleri kazanabilecektir.
5. Öğrenci/Kursiyer merkezli daha aktif ve kendi hızına göre öğrenme olanağı tanıyan kazanımlara sahip olabilecektir.

1.4.2.6. Resim Sanat Eğitimi Programının Kapsamı

Giriş Koşulları:

1. Okuma yazma bilmek veya ilkokul mezunu olmak.
2. Mesleğin gerektirdiği işleri ve yeterlikleri yapacak bedensel ve fiziksel özelliklere sahip olmak.

Eğitim Süresi:

1. Meslek programının toplam eğitim süresi 480/368 saat olarak planlanmıştır.
2. Eğitim süresinin okul, işletme ve bireysel öğrenme için ayrılmış dağılımı, modüller ile ilgili açıklamalarda belirtildiği gibi uygulanır.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri:

Modüler öğretime yönelik olarak bireysel öğrenme yöntem ve teknikleri uygulanır.

1. Eğitimciler bireylere rehberlik eder.
2. Bireyler kendi kendine öğrenmeye teşvik edilir.
3. Bireylerin aktif olması sağlanır.
4. Bireyler araştırmaya yönlendirilir.
5. Bireyler kendi kendilerini değerlendirebilir.
6. Bireylere meslekî yeterlik kazandırmaya yönelik yöntem ve teknikler uygulanır.

Öğrenci/Kursiyer Kazanımları:

Programın sonunda mesleğe yönelik olarak öğrenci/kursiyer;

1. Mesleğin ait olduğu alandaki temel bilgi ve becerileri kazanabilecektir.
2. Alanın gerektirdiği temel yeterliklere sahip olabilecektir.
3. Mesleğin gerektirdiği işleri yapabilecektir.
4. Mesleğin gerektirdiği özel mesleki yeterlikleri kazanabilecektir.
5. Öğrenci/Kursiyer merkezli daha aktif ve kendi hızına göre öğrenme olanağı tanıyan kazanımlara sahip olabilecektir.

1.4.2.7. Sulu Boya Resim Programının Kapsamı

Giriş Koşulları:

1. Okuma yazma bilmek veya ilkokul mezunu olmak.
2. Mesleğin gerektirdiği işleri ve yeterlikleri yapacak bedensel ve fiziksel özelliklere sahip olmak.

Eğitim Süresi:

1. Meslek programının toplam eğitim süresi 360/272 saat olarak planlanmıştır.
2. Eğitim süresinin okul, işletme ve bireysel öğrenme için ayrılmış dağılımı, modüller ile ilgili açıklamalarda belirtildiği gibi uygulanır.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri:

Modüler öğretime yönelik olarak bireysel öğrenme yöntem ve teknikleri uygulanır.

1. Eğitimciler bireylere rehberlik eder.
2. Bireyler kendi kendine öğrenmeye teşvik edilir.
3. Bireylerin aktif olması sağlanır.
4. Bireyler araştırmaya yönlendirilir.
5. Bireyler kendi kendilerini değerlendirebilir.
6. Bireylere meslekî yeterlik kazandırmaya yönelik yöntem ve teknikler uygulanır.

Öğrenci/Kursiyer Kazanımları:

Programın sonunda mesleğe yönelik olarak öğrenci/kursiyer;

1. Mesleğin ait olduğu alandaki temel bilgi ve becerileri kazanabilecektir.
2. Alanın gerektirdiği temel yeterliklere sahip olabilecektir.
3. Mesleğin gerektirdiği işleri yapabilecektir.
4. Mesleğin gerektirdiği özel mesleki yeterlikleri kazanabilecektir.
5. Öğrenci/Kursiyer merkezli daha aktif ve kendi hızına göre öğrenme olanağı tanıyan kazanımlara sahip olabilecektir.

1.4.2.8. Duvar Resmi Uygulama Elemanı Programının Kapsamı

Giriş Koşulları:

1. Okuma yazma bilmek veya ilkokul mezunu olmak.
2. Mesleğin gerektirdiği işleri ve yeterlikleri yapacak bedensel ve fiziksel özelliklere sahip olmak.

Eğitim Süresi:

1. Meslek programının toplam eğitim süresi 360/288 saat olarak planlanmıştır.
2. Eğitim süresinin okul, işletme ve bireysel öğrenme için ayrılmış dağılımı, modüller ile ilgili açıklamalarda belirtildiği gibi uygulanır.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri:

Modüler öğretime yönelik olarak bireysel öğrenme yöntem ve teknikleri uygulanır.

1. Eğitimciler bireylere rehberlik eder.
2. Bireyler kendi kendine öğrenmeye teşvik edilir.
3. Bireylerin aktif olması sağlanır.
4. Bireyler araştırmaya yönlendirilir.
5. Bireyler kendi kendilerini değerlendirebilir.
6. Bireylere meslekî yeterlik kazandırmaya yönelik yöntem ve teknikler uygulanır.

Öğrenci/Kursiyer Kazanımları:

Programın sonunda mesleğe yönelik olarak öğrenci/kursiyer;

1. Mesleğin ait olduğu alandaki temel bilgi ve becerileri kazanabilecektir.
2. Alanın gerektirdiği temel yeterliklere sahip olabilecektir.
3. Mesleğin gerektirdiği işleri yapabilecektir.
4. Mesleğin gerektirdiği özel mesleki yeterlikleri kazanabilecektir.

5. Öğrenci/Kursiyer merkezli daha aktif ve kendi hızına göre öğrenme olanağı tanıyan kazanımlara sahip olabilecektir.

Sonuçlar ve Tartışma

Türkiye’de Halk Eğitim Merkezlerindeki eğitim programları 2009 yılından itibaren modüler eğitim sistemine göre tasarlanmakta ve sürekli yeni programlar eklenebilmekte ya da çıkarılabilmektedir. Görsel sanatlar eğitimine ilişkin programlar da aynı sisteme göre tasarlanmaktadır. Bu sistem içindeki programlar iki alanda toplanmaktadır: (1) Mesleki ve Teknik Programlar, (2) Genel Programlar.

Görsel sanatlar kapsamındaki alanlara bakıldığında her iki türden programlara yer verildiği görülmektedir. Bu programlar da iki alanda toplanmıştır; (1) Grafik ve Fotoğraf Alanı, (2) Sanat ve Tasarım Alanı. Her iki alandaki programların çok önemli bir kısmı Mesleki ve Teknik türündedir. Bunların bir kısmı 3. ve 4. düzeyde mesleklere yönelik programlardır. Yani bu programlar için ön görülmüş asgari süreyi tamamlayan kursiyerler/öğrenciler, meslek sahibi olma statüsünü alabileceklerdir. Bu durum, Halk Eğitim Merkezlerinin kuruluş amaçlarıyla örtüşmektedir. Çünkü MEB Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği’ndeki amaçlara bakılırsa, ağırlığın bu yönde olduğu görülecektir. Özellikle Cumhuriyetin ilk yıllarında kurulmuş olan Halk Evleri ’nin kuruluş sebeplerinden olan okuma-yazma kurslarının yanı sıra, toplumda ihtiyaç duyulan beceriye yönelik meslek erbabının/ustaların yetiştirilmesi amacı, halk evlerinin Halk Eğitim Merkezlerine dönüştürülmesinden sonra da belirleyici olmuştur. Yaygınlaştırılan kurslarla gittikçe eritilen okuma-yazma bilmeyen nüfus nedeniyle okuma-yazma kurslarının önemi giderek azalmış olsa da, bir mesleğe yönelik kursların önemi günümüzde de artarak devam etmektedir. Ne var ki, bir meslek sahibi olmak ve geçimimizi sağlamak gibi pratik ve pragmatik yönümüz olduğu kadar, kültürel bir varlık olduğumuz da hatırlanırsa sanat ve kültür alanındaki eğitimimizin de hatırı sayılır önemini olduğu anlaşılacaktır. Bu nedenle, örgün eğitimde olduğu kadar yaygın eğitim kurumları içindeki sanata ilişkin eğitimlerin önemi büyüktür. Bu öneme yönelik olarak merkezlerde sanat eğitimine yönelik çok farklı alanlarda farklı sayıda programlar ve modüler kurslar açılmaktadır. Bunlardan bir kısmı da görsel sanatlara ilişkin kurslardır.

Görsel sanatlara ilişkin “Grafik ve Fotoğraf” alanı ile “Sanat ve Tasarım” alanının program tanımlarına bakıldığında, temelde ortak modüllerden oluştuğu görülmektedir. Bunlar özellikle tasarım elemanları ve ilkelerine ilişkin modüllerdir. Bu da doğal olarak beklenen bir durumdur. Çünkü görsel sanatların her dalında tasarım ilkeleri ile elemanlar ortaktır. Ne var ki her programın öğrenci kazanımlarının da bire bir aynı olması düşündürücüdür. Çünkü her programın kapsamı ve özellikleri farklıdır. Bu nedenle, her programın kendi özelliğine göre öğrenci kazanımları yeniden gözden geçirilmeli ve güncellenmelidir.

Halk Eğitim Merkezlerindeki görsel sanatlara ilişkin eğitimi inceleme temel amacıyla olan bu çalışmada elde edilen bir diğer sonuç ise programlarda görsel sanatlar kültürüne hiç yer verilmemiş olmasıdır. Daha önce de ifade edildiği gibi programların ağırlıklı olarak meslek edindirmeye yönelik olduğu söylene bile bir meslek kendi kültürü ile ancak daha nitelikli olabilir. Kaldı ki meslek edindirmeye yönelik olmayıp hobi amaçlı da olsa bir alanın kültürü o alanın olmazsa olmaz niteliğindeki bir özelliğidir. Görsel sanatlar alanı için de bu geçerlidir. Görsel sanatların hangi dalı için bir eğitim veriliyorsa uygulamalı çalışmalar, o alanla ilgili olarak sanat tarihi, sanat eleştirisi ve estetik alanlarıyla kaynaştırılarak verilmelidir. Hatta özellikle mesleğe yönlendirme amaçlı olmayan bireysel gelişim programlarında buna daha da önem verilmelidir. O nedenle programlara bu amaca yönelik yeni modüller eklenmelidir. Böylece, bir sanat ürünü ortaya koyma becerisi (*uygulama*) yanında bireyler, sanatın ve sanat eserlerinin tarihsel süreçler içindeki seyrini, önemini ve yerini kavrayabilecek (*sanat tarihi*); bir sanat eserini çözümleyebilecek (*sanat eleştirisi*);

sanatın doğasını, sanat eserinin niteliğini tartışabilecektir (*estetik*). Bugünün çağdaş sanat eğitimi yöntemlerinden bir olan Disipline Dayalı Sanat Eğitimi Yöntemi/DDSE (*Discipline-Based Art Education*), örgün eğitimde uygulanabildiği gibi, yaygın eğitimde de uygulanabilir. DDSE, kaynağını sanattan alan sanat tarihi, sanat eleştirisi ve estetik disiplinlerinin/alanlarının bir bütünlük içinde ele alınması temeline dayanmaktadır. Her yaştaki bireye uygulanabilecek bu yöntemde uygulamalar kadar diğer üç disiplin de aynı önemle kapsamda yer alır ve uygulanır. Böylece sanat ürünü ortaya koyma becerisi yanında onu anlama, eleştirme ve tartışma konusunda da bireylerin yetiştirilebilmesi sağlanabilecektir.

Türkiye’de yaygın eğitim kapsamında 62 alan ve 1335 modüler programla çok önemli görevler üstlenen Halk Eğitim Merkezlerindeki görsel sanatlara ilişkin düzenlemelerin yanı sıra;

- Kültür Bakanlığı ve özel sektör bünyesindeki müze ve galerilerin sayıları artırılmalıdır.
- Özellikle müzelerde yürütülebilecek sanat eğitimi etkinlikleri yoluyla her yaştaki bireyler sanat eğitimiyle karşılaştırılabilir.
- Devlet, sanat eğitimi konusunda özel sektörü teşvik etmeli ve katkı sağlamalıdır.
- Örgün eğitim kapsamı dışında kalan bireylerin sanatsal etkinlikleri fark edebilmesinde, bilgilenebilmesinde ve bu etkinliklere katılabilmesinde önemli katkıları yadsınamayacak olan yazılı ve görsel basında sanata daha fazla yer vermeleri konusunda yasal düzenlemelere gidilmelidir.

Kaynakça

- Arifoğlu, Ç. Y. (2009). *Yetişkin eğitimi*. <http://www.slideshare.net/rezie/yetikin-eitimi>, (Erişim: 14.04.2013)
- Aydoslu, D. (2011). Halka yönelik eğitim çalışmaları yaklaşımlar ve örnekler. http://www.ssuk.org.tr/eski_site_verileri/5_UlusalKongreBildirimler/2._gun_10.05.2011/halka_yonelik_egitim_calismalari_yaklasimlar_ve_ornekler_dilek_aydoslu.pdf (Erişim: 30 Nisan 2013).
- Balcı, A. (2001). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler* (3. Baskı). Ankara: PegemA yayınevi.
- Budak, Y. (2009). Yaşamboyu öğrenme ve ilköğretim programlarının hedeflemesi gereken insan tipi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 29, Sayı 3 (2009) 693 – 708.
- Celep, C. (1995). *Halk eğitimi: Kavramlar, ilkeler, yöntemler, teknikler*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Coombs, P. H. (1989). Formal and nonformal education: Future strategies. In Titmus, C. J. (Ed.), *Lifelong education for adults: An international handbook*. (pp. 57-60), New York: Pergamon Press.
- Deveci, T. (2011). *İngilizceyi yabancı bir dil olarak öğrenen yetişkinlerin sosyal etkileşime dayalı öğrenme stilleri*. Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Duman, A. (2005). Türkiye’de yaşam boyu öğrenme siyasalarını oluştur(a)mamanın dayanılmaz hafifliği, *Yaşam Boyu Öğrenme Sempozyumu (9–10 Aralık 2004) Bildirileri ve Tartışmalar*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 31–45.
- Erdem, M. (2007). Türk eğitim sistemi. *Karşılaştırmalı eğitim sistemleri (Ed. Balcı, A.)* içinde, 1-33. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel araştırma yöntemi*, Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kul, L. (2011). *Gençlik Spor İl Müdürlüklerine bağlı Gençlik Merkezlerindeki görsel sanat eğitimi çalışmalarının tesbiti (Trabzon İli örneği)*. Yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- MEB (2010). *Cumhuriyet Dönemi’nde Türk Milli Eğitim Sistemindeki Gelişmeler 1920-2010*. Ankara: MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı.
- MEB (2010). Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği (madde.22).
- MEB (2013). <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html> (Erişim: 14.04.2013)
- MEB. http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/11/02/130741/icerikler/acilabilecek-kurslar_172030.html
- Oktay, F. (2003). *Yaygın eğitim ve gençlik sivil toplum örgütleri*. Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi 32. Dönem AB ve Uluslararası İlişkiler Temel Eğitim Programı. <http://arsiv.setav.org/ups/dosya/10419.pdf> (Erişim: Ekim 2013).
- Onur, B. (1991). *Gelişim psikolojisi*. Ankara: Verso Yayınları.
- Öncül, R. (2000). *Eğitim ve eğitim bilimleri sözlüğü*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Rogers, A. (1986). *Teaching adults*, London: Open University Press.
- Sezgin, İ. S. (2009). 21. Yüzyılın eşiğinde Türk mesleki eğitim sistemi, gelişmeler, sorunlar ve çözümler. *Eğitimde Yansımalar V – 21. Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu (25-27 Kasım 1999)*. Ankara: Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekişik Eğitim Araştırma- Geliştirme Merkezi, 154-164.
- TUİK (2013). Yaygın eğitim istatistikleri, 2005-2011. <http://www.tuik.gov.tr> (Erişim: 14.04.2013).
- Türkdoğan, O. (2000). *Bilimsel araştırma metodolojisi*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Ültanır, E. ve Ültanır, G. (2005). Estonya, İngiltere ve Türkiye’de yetişkinler eğitiminde profesyonel standartlar. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, (Haziran 2005). 1-23.
- Yapıcı, M. (2003). Yaygın eğitim. *Üniversite ve Toplum Dergisi* (Mart 2003). Cilt 3, Sayı 1 (<http://www.universite-toplum.org/text.php3?id=122>).
- Yayla, D. (2009). *Türk yetişkin eğitimi sisteminin değerlendirilmesi*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı. Ankara.
- Yıldırım, M. (2013). Halk eğitim merkezleri. http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/34/29/307029/icerikler/halk-egitim-merkezleri_238668.html (Erişim: 12.04.2013)
- Yolcu, E. (2009). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri (2. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.